

Medgyesi Márton és Nagy Ildikó (2014): Fiatalok életkörülményei Magyarországon és az EU országai-
ban 2007 és 2012 között. In: Kolosi Tamás és Tóth
István György (2014): *Társadalmi Riport 2014*.
TÁRKI, Budapest. 303–323.

Tóth István György és Fábián Zoltán (2014): Az
újraelosztás iránti kereslet változása a válság időszá-
kában az Európai Unió országaiban. In: Kolosi
Tamás és Tóth István György (2014): *Társadalmi
Riport 2014*. TÁRKI, Budapest. 454–484.

Tölgyessy Péter (2014): Válság idején teremtett moz-
díthatatlanság. In: Kolosi Tamás és Tóth István
György (2014): *Társadalmi Riport 2014*. TÁRKI,
Budapest. 636–652.

**Laczi Renáta – Pelle Anita –
Tabajdi Gabriella –
Végh Marcell Zoltán**

Laczi Renáta, egyetemi hallgató, Szege-
di Tudományegyetem Gazdaságtudományi Kar

Pelle Anita, PhD, egyetemi docens, Szege-
di Tudományegyetem Gazdaságtudományi Kar

Tabajdi Gabriella, egyetemi hallgató, Szege-
di Tudományegyetem Gazdaságtudományi Kar

Végh Marcell Zoltán, PhD-hallgató,
Szege-
di Tudományegyetem Közgazdaságtani
Doktori Iskola

Kifejezőbb nyelvhasználat – angolul

*Az angol nyelvet tanulóiban gyakran felmerülhet a gondolat, hogy szívesen bővítenék szókincsüket, hogy az általuk leggyakrabban használt szavak listáján ne csak az olyan lexémák szerepeljenek, mint a 'good', a 'beautiful' vagy az 'interesting'. Ezek túlzott alkalmazásának hatására mondandójuk és írásuk unalmassá, szürkévé és egyhangúvá silányulhat. Annak érdekében, hogy angol nyelvű társalgásunk, leírásaink és jellemzéseink ne kizárólag néhány gyakori szó ismétlésére szorítkozzon, lapozzuk fel Tukacs Tamás *Túlzásba vitt szavak című szótárát, ami több szerepet is sikeresen betölt: egyrészt megmutatja nekünk az angol nyelv rejtett tartalékait, hogy beszédünk és írásunk is élénkebb és élvezetesebb legyen, másrészt hatékonyan bővíthetjük angol szókincsünket az angol nyelvben meghonosodott állandósult szókapcsolatokkal, melyek folyamatosabb társalgást szavatolnak. Az efféle szótárak hatékony segítséget nyújtanak az anyanyelvről a célnyelvre fordító szakembereknek, hogy természetes, az élő angol nyelvre emlékeztető szövegeket tudjanak létrehozni.**

Abemutatott szótár célja a nyelvtanulók számára talán kevésbé ismert, ám az angol nyelv szókincséhez szorosan kapcsolódó szókapcsolatok, kollokációk példákkal szemléltetett bemutatása. Amennyire nagyszerű elgondoláson alapul a kiadvány, annyira nem példa nél-

küli jelenség a szótárkészítés világában: az *Ubine* (1995) által írott *Dictionary of Russian and English Lexical Intensifiers*, a Szuscsinszkij (1997) által kiadott *Wörterbuch der verstärkenden Wortgruppen der russischen und der deutschen Sprachen*, illetve Székely Gábor (2003) *Wörterbuch*

der verstärkenden Wortgruppen der ungarischen und der deutschen Sprache című szótára előkészítették a helyet a soron következő alkotás számára. De amíg a fenti szótárak mindössze 1000 kulcsszóval dolgoznak, amihez rendszerint az 1000 és az 1400 darab fokozó értelmű szókapcsolat társul, ez a lexikon jóval gazdagabb, hiszen 1000 kulcsszóra körülbelül 12 000 fokozó szókapcsolat jut.

A szótár hiánypótló alkotás a maga nemében, hiszen a fenti lista tanúsága alapján elérhetőek olyan szótárak, amelyek orosz-angol, orosz-német, német-magyar irányban mutatják be a nyelvek különféle fokozást kifejező szerkezeteit, most pedig az angol nyelv kollokációit, szókapcsolatait bemutató kötetet vehetjük kezünkbe. Szerzője, Tukacs Tamás, a Nyíregyházi Főiskola Angol Nyelv és Kultúra Intézeti Tanszékének adjunktusa; kutatási területe a modernista angol próza.

A szótár több területet fed le a nyelvhasználat kapcsán. Egyrészt használható kétnyelvű frazeológiai szótárként, hiszen megadja az egyes magyar nyelvű állandósult vagy félig állandósult szófordulatok angol nyelvű megfelelőjét. Betekintést nyújt az angol nyelv sajátos frazeologizmusai, állandósult szókapcsolataiba. Gyakran használt kifejezések is megtalálhatók a szótárban, például a 'szegény, mint a templom egere' ('poor as a church mouse', 190. o.), a 'hideg, mint a jégcsap' ('cold as ice', 99. o.) vagy a 'szarvashiba' ('blunder'/'howler', 17–18. o.). A szótár sikeresen forgatható a legkülönfélébb nyelvi ekvivalenciák felkutatásában, noha talán ezeknek a kifejezéseknek a pontos meghatározása és leírása jelenti a legnagyobb kihívást a szótárkészítéssel és a nyelvekkel foglalkozó szakemberek számára.

A szótár felépítése világos és könnyen áttekinthető: a benne rögzített kifejezéseket két oszlopra osztották. Az első oszlopban a magyar, a másodikban az angol nyelvű szótári bejegyzések találhatóak. Az oszlopokon belül az első bejegyzés a vas-

tagon szedett szócikk, melynek nemcsak a szófaját adják meg dőlt betűs rövidítés formájában (pl. *mn.*, *fn.*, *hat.*), hanem egyben egy rövid meghatározás is található, közvetlenül az adott lexéma után. A meghatározást követik a különböző fokozó szavak, baloldalon a magyar, velük szemben angol megfelelőik. Először az állandósult, illetve a félig állandósult szókapcsolatokat mutatják be, majd a felsorolás végén a szólások, hasonlatok, különböző átvitt értelmű kollokációk jelennek meg (pl. 'kemény', 120. o.).

A szótár számos kiváló tulajdonsága ellenére is akadnak azonban apró hibái, így például egyes, gyakran használt kifejezések kereséskor az olvasót csalódottság érheti. az 'aggasztó' szó szókapcsolatai között nem szerepel az 'aggasztó méreteket ölt' kifejezés (9. o.), az 'egoizmus' szótári bejegyzés alatti második meghatározást kizárólag angolul tüntették fel, holott az első meghatározásnál még mind a két nyelvű leírás szerepelt (45. o.). Továbbá nem szerepelnek a szótárban hétköznapi, informális kifejezések sem, bár az interneten elérhető vagy tévében bemutatott filmek, sorozatok, könyvek, zenék és játékok rendszerint előszeretettel használják ezeket.

A szótár a gondos válogatásnak és alapos gyűjtőmunkának köszönhetően igazán igényes és választékos angol nyelvű egyéni lexikon felépítését teszi lehetővé. Az angol nyelvet tanulók és tanítók számára nélkülözhetetlen segédkönyv lesz előadásaik és esszéik elkészítésében, de sikerrel növelhetik belőle általános szókincsüket vagy gazdagíthatják a már meglévőt is. Az angol és magyar nyelv fordítói is kiváló szókincs bővítési forráshoz jutnak e könyv által, így növelve saját hatékonyságukat.

Tukacs Tamás (2015): *Túlzásba vitt szavak. A fokozó értelmű szókapcsolatok magyar-angol szótára*. Tinta Könyvkiadó, Budapest.

Irodalomjegyzék

Szucsinszkij, I. I. (1997): *Wörterbuch der verstärkenden Wortgruppen der russischen und der deutschen Sprachen*. Russzkij Jazik, Moszkva.

Székely Gábor (2003): *Wörterbuch der verstärkenden Wortgruppen der ungarischen und der deutschen Sprache*. Tinta Könyvkiadó, Budapest.

Ubine, I. I. (1995): *Dictionary of Russian and English Lexical Intensifiers*. Russzkij Jazik, Moszkva.

Kárpáti László

PhD-hallgató, angoltanár,
szabadúszó fordító-tolmács
Eszterházy Károly Főiskola,
Neveléstudományi Doktori Iskola

Nádasdy Ferenc könyvtára

Lassan két évtized telt el Monok István a Rákóczi család könyvtárai történetét összefoglaló kötetének megjelenése óta, amely a Kárpát-medence kora újkori bibliotékáit bemutató szegedi, majd később szegedi-budapesti könyvtörténeti sorozat nyitó darabja lett. E sorozat immár nyolcadik – igen vaskos – monográfiája Nádasdy Ferenc országbíró könyves műveltségéről ad páratlan mélységű elemzést, amely nem kevesebb, mint egy évtizedes kutatás eredményét tükrözi.

Viskolcz Noémi érdeklődési területe szorosan kapcsolódik a szegedi művelődéstörténeti iskola eredményeihez, ami nem meglepő, hiszen a sorozat létrehozójának, a kötet szerkesztőjének és lektorának egyik első tanítványa.

Érvényes erre a könyvre is a sorozat többi tagjára kimondott állítás: nem csupán egy szikár könyvtártörténetet kap az olvasó, hanem a mélyebb összefüggések is napvilágra kerülnek a gyűjtemény előzményeivel, a gyarapításával, illetve a könyvtár használatával kapcsolatban. Önálló fejezetet kapott – a több mint kétszáz oldal terjedeleme akár külön kötetben is megjelenhetne – a könyvtár állományának minden részletre kiterjedő elemzése, hasonlóképpen az egyes könyvek sorsát nyomon követő rész, vagy a kivégzett arisztokrata bibliotékájának a rekonstrukciója. Találón fogalmaz a szerző: Nádasdy Ferenc könyvtárának története tartalmazza az öt megelőző generációk gyűjtését, és ugyan-

csak ennek része az elkobzott könyvanyag különleges sorsa is, beleértve a lorettói szerviták, illetve I. Lipót és Johann Paul Hoher udvari kancellár bibliofiliája. Vagyis nem csak a közel ötven évet élt főúr műveltségéről kapunk alapos ismereteket, hanem az előzménnyel és az utóélettel válik kerek egészzé az a történet, amit az egyszerűség kedvéért a Nádasdy-bibliotéka történetének is nevezhetünk.

A kutatás nagyságát jól mutatja, hogy a szerző különböző jegyzékek és más források alapján 1215 kötetet azonosított, amelyekből több mint félezer példány ma is fellelhető és precíz, minden részletre kiterjedő leírásuk megtalálható a monográfiában.

Viskolcz biztos kézzel rajzolja meg a nagy múltú elődök, mint például Nádasdy Tamás nádor (illetve felesége, Kanizsai Orsolya) és környezete (unokaöccse, Mayláth Gábor, jószágigazgatója, Perneszi György, valamint a család orvosa, Szege-